

اصول و مبانی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با اصول و مبانی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

دارای اهداف جزئی می باشد.

- ۱- آشنایی دانشجویان با نقشه مهندسی فرهنگی کشور
- ۲- آشنایی دانشجویان با اثرات انقلاب در عرضه فرهنگی عمومی کشور
- ۳- آشنایی دانشجویان با شورای فرهنگی عمومی در کشور
- ۴- آشنایی دانشجویان با اولویت های تصمیم گیری و برنامه ریزی
- ۵- آشنایی دانشجویان با تاسیس شورای فرهنگ عمومی در استان ها و شهرستان ها

تعریف مهندسی فرهنگی:

برای اولین بار توسط مقام معظم رهبری سال ۱۳۸۱ مطرح و این تعریف بمنزله بازشناسی ، آسیب شناسی و پالایش شناخته شد.

با بیانات رهبری، مهندسی فرهنگی سه وظیفه مهم یعنی ارزیابی وضعیت فرهنگی موجود، تعیین فرهنگ آرمانی و ارائه برنامه و ارائه طریق یا تعیین چگونگی رسیدن برای تحقق و اجرای فرهنگ مطلوب.

فرهنگ کیفیتی واحد و از عقاید و باورهای اساسی ، ارزش ها، اداب، الگوهای رفتاری ریشه دار، نمادها و مصنوعات در سطوح فراملی.

فرهنگ به مثابه روح جامعه به زندگی فردی و اجتماعی انسان ها معنا می بخشد و بر رفتار عمومی اثرگذار است.

فرهنگ جهت بخش جامعه و نظام های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی

فرهنگ به گونه ای تدریجی و مستمر تحول پذیر ، مدیریت پذیر اکتسابی و احتمال پذیر است.

زن و مرد بدور از جنسیت در امکان کسب ارزش های یکسان و دارای حقوقی، تفاوت نشان دهنده برتری جنسی بر جنس دیگر نیست.

ولایت از عناصر اصلی وریشه ای فرهنگ اسلام ناب محمدی (ص) و انقلاب اسلامی و تجلی حاکمیت الهی در عرصه های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی است در زمان غیبت امام عصر، در رهبری فقیه عادل جامع شرایط برعهده اوست.

مبنای فرهنگ سازی مطلوب و حاکم بر فرهنگ توحید، عدل، معاد، نبوت، امامت و ولایت و انتظار منجی و احکام اسلام ناب است.

روحانیت و نهاد حوزه علمیه در حفظ، اصلاح و ارتقای فرهنگ نقش اصلی داشته و در شناخت معتبر اسلام و تبیین آن باروش اجتهادی به زمان و مکان، از مسئولیت های حوزه های علمیه و روحانیت است.

فرهنگ اسلامی مبنی بر شناخت، ترویج و نهادینه کردن فضایل و مکارم اخلاق و تزکیه است. رسالت اساسی جمهوری اسلامی رسالتی فرهنگی که با تعامل و تبادل فرهنگی با سایر فرهنگ ها تحقق می یابد.

تهاجم فرهنگی و جنگ نرم و مقابله با آن از مهمترین مسائل فرهنگی کشور است.

اصول نقشه مهندسی فرهنگی و تحقق و اجرای فرهنگ مطلوب حاکم است.

دین مداری: مبانی، ارزش ها، اخلاق و احکام اسلامی ناب بر فرهنگ، تدوین، اجرا و ارزیابی کشور حاکم اند.

عدالت: استفاده همگان از فرصت ها، امکانات و خدمات فرهنگی و فعالیت های فرهنگی متناسب با استعدادها، نیازها، و ظرفیت ها در همه سطوح رعایت شود.

اهداف کلان: فراگیر شدن انس و تمسک به قرآن کریم و حاکمیت قرآن عترت و عقلانیت اسلامی بر تلاش های نظری و عملی و تعامل هویت ملی.

نهادینه شدن ولایت مداری و انتظار مصلح، آرمان های حضرت امام و رهنمود مقام معظم رهبری و فرهنگ انقلابی و بسیجی.

اولویت: اولویت فرهنگی دربرگیرنده موضوعات ف مسائل و چالش های اساسی است. که ناظر بر ارزش ها، الگوهای رفتاری، محصولات نهادهای فرهنگی کشور در سطوح فرهنگ ملی -

اسلامی، با توجه به اولویت های زیر برنقشه مهندسی فرهنگی و تحقق اجرای فرهنگ مطلوب حاکم است.

نهاد خانواده و جمعیت شامل الگوسازی خانواده اسلامی، ایرانی - تسهیل ازدواج - تنظیم خانواده و کاهش طلاق - جمعیت مطلوب (کیفی و کمی) اخلاق و فرهنگ عمومی جامعه شامل ابعاد فرهنگی - مبتنی بر صداقت ، راستگویی و درستکاری تعاون و کار جمعی.

اجتماعی: مبتنی بر اعتماد اجتماعی، امر به معروف و نهی از منکر، شایسته سالاری ، انضباط اجتماعی، قانون گرایی و رعایت حقوق دیگران و حفظ محیط زیست.

اقتصادی: مبتنی بر فرهنگ پیشرفت ، اخلاق و فرهنگ کار و کارآفرینی وجدان کار و فرهنگ مصرف صحیح و پرهیز از تجمل گرایی و اشراف گری، رعایت حلال و حرام بویژه ربا خواری.

دستاوردهای انقلاب اسلامی در عرصه فرهنگ عمومی کشور:

انقلاب با اتکا بر مبنای الهی و یا رویکردی مردمی توانست تحول عظیمی در عرصه های گوناگون و زندگی مردم ایجاد کند. انقلاب اسلامی پدیده ای چند بعدی و جنبه ها و وجوه مختلف آن بهم پیوسته است این انقلاب جهت های گوناگون فرهنگی ، سیاسی، اقتصادی و دستاوردها همراه داشته است.

از مهمترین دستاوردهای در عرصه فرهنگ عمومی، در این عرصه می توان به چهار سرفصل مهم اشاره کرد

الف) حاکمیت دین و احیای دین داری و معنویت

با وقوع انقلاب معنویت تغییر کرد و از جنبه انسان سازی به دستاورد مهمی رسید.

فتح الفتوح امام خمینی(ره) به رهبر معظم انقلاب اسلامی " ساختن جوانان مومن " بود.

توجه به فریضه ای چون نماز و اقامه آن یکی از نقاط بارز است.

ب) توصیف تهاجم فرهنگی غرب و احیای فرهنگ اسلامی

تاریخچه تهاجم فرهنگی غرب علیه ارزش های اسلامی و ملی به دوران پس از دفاع مقدس از

نگاه رهبر انقلاب تهاجم فرهنگی پدیده ای تاریخی است این تهاجم در دوران جدید پهلوی

شکل های گوناگون پیدا کرد. در دوران ۳۰ تا ۴۰ سال آخر حکومت پهلوی ها این تهاجم
شکل های خطرناکتری یافت

ح) احیای هویت ملی و خودباوری

در پی سالها حکومت استبدادی در ایران و وابستگی فکری ، فرهنگی و اساسی بوجود آمده از
اواخر حکومت قاجار- اساساً هویت ملی ما مخدوش شده بود نگذاشتند استعدادها شکوفا
شود. هویت اصلی و حقیقی این ملت خود را نشان می دهد به تبع ورود کالای صنعتی که
نتیجه پیشرفت علم و صنعت غرب بود .

د) حاکمیت بسمت ایجاد تمدن نوین اسلامی :

انقلاب با اتکای به دین و حضور توده های مردم و با رهبری امام خمینی به پیروزی رسید
توانست در وجوه گوناگون از جمله عرصه فرهنگ به نتایج و نمرات عالی برسد.

فرهنگ عمومی بعدی از فرهنگ یک جامعه است که عامه مردم ضمن اینکه از آن اثرمی
پذیرند برآن هم تاثیر می گذارند. مردم بی اختیار از فرهنگ جاری الهام گرفته و باکنش و
واکنش های خود در تقویت یا تغییر آن سهیم اند.

براساس آیین نامه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی ، شورای فرهنگ عمومی کشور
دارای ۳۰ عضو هستند

۱- وزیرفرهنگ و ارشاد اسلامی

۲- رئیس سازمان تبلیغات اسلامی

۳- رئیس یا معاون سازمان صدا و سیما

۴- رئیس با نائب رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس

۵- وزیر آموزش و پرورش یا معاون پرورشی

۶- وزیر ورزش و جوانان یا معاون فرهنگی

۷- رئیس شورای فرهنگی اجتماعی زنان

۸- نماینده تام الاختیار مرکز رسیدگی به امور مساجد و ...

شورای فرهنگ عمومی استان ها و شهرستان ها:

در سال ۱۳۸۱ شورای فرهنگ عمومی کشور باهدف توجه بیشتر به مسائل فرهنگی استان های کشور و پیگیری مصوبات شورای فرهنگ عمومی و شورای عالی انقلاب فرهنگی، این شورا ها در استان ها به ریاست ائمه جمعه و نایب رئیس استانداران محترم و مدیران کل فرهنگ و ارشاد اسلامی فعالیت می کنند.

وظایف آنها:

مطالعه، تجزیه و تحلیل و ارزیابی سالیانه وضع فرهنگ عمومی استان براساس شاخص های تدوین شده در دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی در ادامه فعالیت های شورای فرهنگی عمومی در استان ها و با هدف توجه به شهرستان، تشکیل شورای فرهنگ عمومی شهرستان ها در دستور کار شورای فرهنگ عمومی قرار گرفت و در سال ۱۳۸۸ آیین نامه شورای فرهنگ عمومی شهرستان با وظایف زیر تصویب شد

بررسی مشکلات و ویژگی های فرهنگی

تلاش برای حذف سنت های غلط رایج و تشویق مردم ارائه گزارش سالانه از وضع فرهنگی عمومی شهرستان ها و ایجاد زمینه همکاری با سایر شهرستان ها ارائه برنامه ای مدون و همسو برای هماهنگی کردن دستگاه ها، برنامه ریزی برای اجرایی کردن تصمیمات اتخاذ شده .

اتخاذ شیوه های تشویقی و نظارتی در شهرستان

بررسی آثار فرهنگی مترتب بر سیاست ها و اجرای طرح و برنامه های اقتصادی.

اولویت ها:

تصمیم گیری و برنامه ریزی

شورای فرهنگ عمومی کشور در سال ۱۳۹۳ براساس دغدغه های مقام معظم رهبری اولویت های تصمیم گیری و برنامه ریزی در این شورا را مطرح و دستگاه های متولی اصلی باهدف به اجرا رساندن این اولویت ها می باشند.

جمع بندی:

در این فصل اصول و مبانی جمهوری اسلامی در سه بخش مورد بررسی قرار گرفته است. بخش اول به مهندسی فرهنگی اختصاص یافته که در برگیرنده مباحثی چون تعریف، مبانی، اصول، اهداف کلان، اولویت و راهبردهای کلان مهندسی فرهنگی است

بخش دوم دستاوردی انقلاب اسلامی در عرصه فرهنگ عمومی کشور به اختصار مطرح شده است. در این نهضت ابتدا ضرورت تاسیس و تاریخچه شورا بیان شده است. سپس وظایف مختلف شورا مطرح شده آنگاه اعضای شورای فرهنگ عمومی استان ها و شهرستان ها معرفی شده اند.

بخش پایانی اولویت های تصمیم گیری و برنامه ریزی شورای فرهنگ عمومی کشور براساس دغدغه های مقام معظم رهبری در این خصوص مطرح است.